

рабство, нерівність, державність. Кінець історії мислиться Беме як відновлення й виправдання добра.

Література:

1. J. Boehme. Of the Incarnation of Jesus Christ, translated from the German by John Rolleston Earle, London, Constable and Company LTD, 1934.

2. J. Boehme. The Way to Christ (inc. True Repentance, True Resignation, Regeneration or the New Birth, The Supersensual Life, Of Heaven & Hell, The Way from Darkness to True Illumination) edited by William Law, Diggory Press ISBN 978-1-84685-791-1.

3. Edwards, Timothy (5 April 2004). Jacob Böhme: The Teutonic Philosopher. *24th Convocation of Ontario College*. [https://en.wikipedia.org/wiki/Jakob_Böhme#cite_note-FOOTNOTEMundik2016\[httpsbooksgooglecombooksidQQzbCwAAQBAJp gPA32_32\]-52](https://en.wikipedia.org/wiki/Jakob_Böhme#cite_note-FOOTNOTEMundik2016[httpsbooksgooglecombooksidQQzbCwAAQBAJp gPA32_32]-52)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-2>

SOLOMIYA KRUSHELNYTSKA: STROKES TO A PORTRAIT

СОЛОМІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА: ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА

Gashchyn N. B.   **Гащин Н. Б.**

Candidate of Technical Sciences,   *кандидат технічних наук,*
Associate Professor,   *доцент,*
Associate Professor at the Department   *доцент кафедри інформатики*
of Information Science   *і математичного моделювання*
and Mathematical Modeling

Kryva N. R.   **Крива Н. Р.**

Senior Lecturer at the Department of   *старший викладач кафедри*
Information Science   *математичних методів в інженерії*
and Mathematical Modeling   *Тернопільський національний*
Терopil Ivan Puliuj National   *технічний університет*
Technical University   *імені Івана Пулюя*
Тenopil, Ukraine   *м. Тернопіль, Україна*

«В перших десятиріччях ХХ століття на оперних сценах світу царювали чотири особи чоловічої статі – Баттістіні, Карузо, Тітта Руффо, Шаляпін. І лише одна жінка спромоглася сягнути їх висот і стати врівень з ними». Так писав про геніальну співачку світової слави, велику українку Соломію Крушельницьку італійський музикознавець і критик

Рінальдо Картолассі. Її голос – сильне і дзвінке драматичне сопрано, здатний до різноманітних вокальних відтінків. Соломія мала вроджений акторський талант, досконале виконавське мистецтво, красу фізичну і духовну. Вона досі вважається неперевершеною оперною дивою, яка перетворювала кожную виставу на неповторне мистецьке явище – тріумф. Соломія Крушельницька здобула славу в широкому світі не тільки для себе, а й для українського народу, вона прославила Україну, її пісню і музику. Про неї знав і знає весь світ.

Рис. 1. Соломія Крушельницька в подільському строї

«Питаєте, звідки я родом? Мої батьки з Буцацького, а я родилася на Поділлі, підросла в Тисові коло Болехова, а доросла таки на Поділлі в Білій коло Тернополя...» писала про себе Соломія у 1894 році [1]. Соломія Крушельницька походить зі шляхетного українського роду Крушельницьких гербу Сас. Народилася 23 вересня 1872 року в сім'ї греко-католицького священника у селі Білявинці на Тернопільщині. Співати Соломія почала дуже рано й усі відзначали її виняткові здібності. Батьки усім дітям, і Соломії, дали хорошу освіту. Соломія Крушельницька основи музичної підготовки отримала в Тернопільській класичній гімназії, також навчалася у Тернопільській школі товариства «Приятелі музики».

У 1891 році Соломія вступила до Львівської консерваторії Галицького музичного товариства. Її наставником був відомий професор Валерій Висоцький. Закінчивши консерваторію, восени 1893 року Крушельницька їде до Італії, де навчається співу у Фаусти Креспі, і драматичному мистецтву в професора Конті.

У 1894 році Крушельницька тріумфально виступає у Львові, а далі здобуває гарячу прихильність поціновувачів опери у Кракові та Варшаві. Так почався шлях неперевершеної оперної виконавиці.

Соломія зачарувала своїм мистецтвом провідні оперні центри світу: Мілан, Рим і Неаполь, Париж і Ніццу, Санкт-Петербург, Краків і Варшаву, Одесу і рідний для неї Львів, Нью-Йорк, Буенос-Айрес і Сантьяго. Вона підкорила найпрестижнішу оперну сцену La Scala.

В далекій Америці записала на платівку українські народні пісні, що увесь світ почув мелодії її чарівного краю. Соломія з великим тріумфом

виступала на оперних сценах багатьох країн світу, але постійно мріяла про повернення на Україну.

В Італії Соломія Крушельницька познайомилася із адвокатом Чезаре Річчоні. Під час гастролей Південною Америкою пара одружилася. Разом вони прожили щасливих 26 років подружнього життя на батьківщині чоловіка – у містечку Віареджо, в італійській Тоскані. У своєму будинку з видом на Тірренське море оперна діва влаштувала музичні вечори, співала українських пісень і навіть власноруч готувала українські страви. На таких творчих зустрічах Соломія одягала галицький стрій, свій сакральний оберіг.

Після смерті чоловіка у 1936 році, Соломія Крушельницька у 1939 році поїхала в Галичину провідати рідних і тут її застала друга світова війна. До Західної України прийшли «совети», і велика артистка, яку знав весь світ, стала «заручницею» нової влади. Після повернення радянської влади Крушельницьку взяли викладачем до Львівської державної консерваторії, але одразу почали тиснути на неї, погрожуючи «чисткою кадрів від націоналістичних елементів». Лише погодившись на продаж на користь СРСР їхньої із покійним чоловіком тосканської вілли, Соломія отримала громадянство. Посольство СРСР в Італії віллу Річчоні і Крушельницької вигідно продало, виплативши всесвітньовідомій співачці лише мізерну частину від отриманого. Померла Соломія Крушельницька 16 листопада 1952 року і похована на Личаківському кладовищі поруч із могилою Івана Франка.

Цікаві факти творчості знаменитої української співачки, особливі штрихи її біографії. Родина російського імператора Миколи II звернулася із проханням до Крушельницької дати концерт у царському палаці. Співачка погодилася. Протягом вечора вона співала для царської родини та гостей арії з відомих опер різними мовами, а на завершення концерту, як завжди, заспівала кілька українських народних пісень. Співала ті пісні в своїй обробці, навмисне так, як збереглися вони в її душі ще з дитячих років. Царю Миколі II так сподобалися пісні, що він запитав Соломію Крушельницьку, якою це мовою вона співала і про що в них розповідається. Співачка відповіла французькою. Розказавши зміст пісень, вона наголосила, що це пісні її рідною мовою – українською. Як не схилити голову перед нашою великою українкою за це – рідкісний артистичний дар, її виняткові духовні якості, громадянську свідомість і глибокий патріотизм і націоналізм!

Ще один штрих. Першою українкою – феміністкою, яка сіла за кермо легковика, вважають знамениту оперну співачку Соломію Крушельницьку. Є фото, на якому примадонна стоїть біля своєї автівки.

Насьогодні існує проєкт «Вишивка в одязі видатних українців», завдяки якому вже відтворено вишитий одяг Максима Рильського, Олени Пчілки, Івана Франка, Лесі Українки, Степана Бандери. Надіємось, що і галицький ошатний український стрій Соломії Крушельницької стане ще одним втіленим доробком даного проєкту.

Соломія Крушельницька впродовж свого життя постійно вчилася новому та вдосконалювала свою майстерність, могутнім талантом прославила свій рідний край, землю, котра її породила, великий український народ, який є спадкоємцем її геніальної творчості. Її ім'я стало нашою славою і національною гордістю.

Література:

1. Соломія Крушельницька. Квіти шани і любові. Зустріч перша– Біла-Тернопіль: Меморіальний музей Соломії Крушельницької в Білій-ДЖУРА: 2007.-74с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-3>

WORKS OF ILIA RIEPIN IN MUSEUM COLLECTIONS OF KHARKIV REGION

ТВОРИ ІЛІЇ РЄПІНА В МУЗЕЙНИХ ЗІБРАННЯХ ХАРКІВЩИНИ

Honcharova O. S.

*Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of History of Ukraine
H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University*

Гончарова О. С.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри історії України
Харківський національний
педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди*

Brahin Yu. A.

*Candidate of Cultural Studies,
Associate Professor at the Department
of UNESCO "Philosophy of Human
Communication"
and Social and Humanitarian Disciplines
State Biotechnical University*

Брагін Ю. А.

*кандидат культурології,
доцент кафедри ЮНЕСКО
«Філософія людського спілкування»
та соціально-гуманітарних дисциплін
Державний біотехнологічний
університет*

Brahina T. M.

*Candidate of Philosophical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Folk Choreography
Kharkiv State Academy of Culture
Kharkiv, Ukraine*

Брагіна Т. М.

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри народної хореографії
Харківська державна
академія культури
м. Харків, Україна*

Культурне життя Харківщина рясніє іменами осіб, чия творчість залишила помітний слід не лише на регіональному, а й на загальнодержавному та світовому рівні. Серед них і Ілля Юхимович